

Partij programma Partij voor de
Rechtsstaat
gemeenteraadsverkiezingen 2026
gemeente Landgraaf

Voorwoord

Landgraaf is mijn thuis.

De plek waar ik woon, werk, mijn kinderen zie opgroeien en waar ik dagelijks zie wat goed gaat, maar ook wat beter kan.

De afgelopen jaren heb ik ervaren dat niet iedereen zich gehoord voelt. Dat regels soms belangrijker lijken dan mensen. Dat besluiten worden genomen in ingewikkelde taal, ver weg van de werkelijkheid van alledag. En dat juist de stemmen van de meest kwetsbaren te vaak verdwijnen in de achtergrond.

Dat mag anders.

Met de Partij voor de Rechtsstaat kiezen wij bewust voor transparantie, rechtvaardigheid en menselijkheid. Voor een gemeente die niet wegkijkt bij huiselijk geweld, eenzaamheid, armoede of uitsluiting. Voor een bestuur dat open is over keuzes en verantwoordelijkheid neemt voor de gevolgen daarvan. Voor beleid dat niet alleen op papier klopt, maar ook in het leven van mensen.

Ik sta in de politiek omdat ik geloof dat iedereen telt.

Ouderen, jongeren, alleenstaande ouders, mensen met een beperking, mantelzorgers, nieuwkomers, mensen die tussen wal en schip vallen, zij verdienen een gemeente die naast hen staat, niet tegenover hen.

Dit verkiezingsprogramma laat zien waar wij voor staan. Niet met loze beloftes, maar met concrete plannen. Met respect voor de rechtsstaat, voor mensenrechten en voor de stem van iedere inwoner van Landgraaf.

Ik nodig u uit om dit programma te lezen.

Om kritisch te zijn. Om mee te denken. En om samen te bouwen aan een gemeente waarin vertrouwen, eerlijkheid en betrokkenheid weer vanzelfsprekend worden.

Samen maken we Landgraaf sterker, menselijker en rechtvaardiger.

Met hartelijke groet,

Natascha Brands

Lijsttrekker Partij voor de Rechtsstaat – Landgraaf

Inhoudsopgave

Inleiding / visie

1 Rechtvaardig en Menselijk Bestuur

2 De Stem van de Ongehoorde Inwoner

3 Open en Transparant Bestuur

4 Menselijke Jeugdzorg

5 Aanpak Huiselijk Geweld, Intieme Terreur en Femicide

6 Eerlijke Wmo en Waardige Ouderenzorg

7 Betaalbaar Wonen en Bescherming van Minderheidsgroepen

8 Eerlijke gemeentelijke lasten, armoedebestrijding en financieel verantwoord beleid

9 Sterk onderwijs, mentale gezondheid en gelijke ontwikkelkansen

10 Veiligheid, leefbaarheid, toegankelijkheid en woonkwaliteit

Inleiding / Visie

Landgraaf staat voor grote uitdagingen. De druk op zorg en ondersteuning neemt toe. Veel gezinnen hebben moeite om rond te komen. Jongeren zoeken perspectief. Ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Tegelijkertijd verwachten inwoners terecht dat hun gemeente eerlijk, open en betrouwbaar is.

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een andere koers. Wij geloven in een gemeente waarin regels in dienst staan van mensen, niet andersom. Waar besluiten begrijpelijk worden uitgelegd. Waar inwoners serieus worden genomen. En waar de menselijke maat altijd centraal staat.

Wij zetten in op **mens boven systeem**. Inwoners zijn geen dossiers. Achter elke aanvraag of melding zit een persoonlijk verhaal. Daarom willen wij dat de gemeente luistert voordat zij beslist, maatwerk biedt waar nodig en verantwoordelijkheid neemt wanneer beleid tekortschiet.

Transparantie vormt de basis van goed bestuur. Inwoners hebben recht op duidelijke informatie, open besluitvorming en eerlijke verantwoording over uitgaven en beleid. De Wet open overheid is daarbij geen formaliteit, maar een uitgangspunt.

Een sterke samenleving beschermt haar kwetsbaren. Wij zetten ons in voor een stevige aanpak van huiselijk geweld, ouderenmishandeling en femicide, voor toegankelijke jeugdhulp en voor ondersteuning van mensen die dreigen vast te lopen. Niemand mag tussen wal en schip vallen.

Wij staan voor gelijke kansen voor iedereen. Achtergrond, inkomen of gezondheid mogen nooit bepalen hoeveel mogelijkheden iemand krijgt. Respect voor mensenrechten en inclusie zijn voor ons geen bijzaak, maar kernwaarden.

Ook gaan wij zorgvuldig om met gemeenschapsgeld. Wij kiezen voor realistische begrotingen, eerlijke keuzes en investeringen die bijdragen aan welzijn en toekomstbestendigheid van Landgraaf.

De toekomst maken we samen. Niet over mensen beslissen, maar mét mensen. Door inwoners te betrekken, initiatieven ruimte te geven en samen te werken met lokale organisaties.

Met dit programma kiest de Partij voor de Rechtsstaat voor een menselijk, rechtvaardig en betrouwbaar bestuur. Voor een Landgraaf waarin iedereen meetelt en zich gehoord voelt.

1 Rechtvaardig en Menselijk Bestuur

Besluiten in Landgraaf worden steeds complexer.

Door regionale samenwerking, financiële druk en regelgeving ontstaat afstand tussen bestuur en inwoners.

Daardoor krijgen inwoners soms te maken met besluiten die juridisch kloppen, maar in de praktijk hard of onbegrijpelijk uitpakken.

De menselijke maat raakt ondergesneeuwd.

Feiten

- Toenemende regionale samenwerking
- Groeiende hoeveelheid beleidsstukken
- Meer standaardprocedures
- Minder maatwerk

Ons uitgangspunt

Een gemeente is er voor mensen, niet andersom.

Regels moeten ondersteunen, niet blokkeren.

Bestuurders moeten verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen van hun besluiten.

Ons plan – Zo maken we bestuur menselijker

1.1 Verplichte “menselijke-maat-paragraaf” in raadsstukken

Elk belangrijk besluit bevat een vaste paragraaf:

Gevolgen voor inwoners

- Vast format in raadsvoorstellen
- Ingevuld door college/ambtenaren
- Raad mag voorstellen terugsturen als dit ontbreekt

Zo worden gevolgen vooraf zichtbaar.

1.2 Betere uitleg bij ingewikkelde besluiten

Bij complexe dossiers komt altijd een publieksuitleg.

- Maximaal 2 pagina's
- In begrijpelijke taal
- Met voorbeelden
- Digitaal en op papier beschikbaar

Inwoners begrijpen wat er speelt.

1.3 Meer maatwerk in uitvoering

Meer ruimte voor maatwerk bij WMO, jeugd, schuldhulp en vergunningen.

- Ruimte in beleidsregels
- Escalatie route bij vastlopen
- Casusoverleg bij schrijnende situaties

Niet elk probleem past in een standaardformulier.

1.4 Interne toets op rechtvaardigheid

Belangrijke besluiten worden intern getoetst op rechtvaardigheid.

- Betrokkenheid juridisch, sociaal en financieel team
- Check op onbedoelde effecten
- Vastgelegd in besluitvorming

Zo wordt voorkomen dat regels mensen schaden.

1.5 Training menselijke maat voor medewerkers en bestuurders

Structurele scholing over mensgericht werken.

- Jaarlijkse trainingen
- Praktijkvoorbeelden
- Inbreng ervaringsdeskundigen

Cultuur verandert niet vanzelf.

1.6 Betere klachtenafhandeling

Klachten worden serieus opgepakt.

- Centrale registratie
- Termijnen bewaken
- Terugkoppeling verplicht
- Halfjaarlijks overzicht naar raad

Klachten zijn signalen, geen last.

1.7 Monitoring en verantwoording

Metten of het werkt.

Jaarlijks openbaar rapport over:

- maatwerk
- klachten
- bezwaarprocedures
- tevredenheid

Geen beleid zonder controle.

Financiering

Deze maatregelen vragen vooral:

- ✓ betere organisatie
- ✓ duidelijke prioriteiten
- ✓ slimmer werken

Geen grote nieuwe kosten.

Doel

Een gemeente waar:

- besluiten uitlegbaar zijn
- regels mensen helpen
- fouten worden hersteld
- inwoners zich serieus genomen voelen

Dat is rechtvaardig bestuur in de praktijk.

2 De Stem van de Ongehoorde Inwoner

Landgraaf kent actieve bewonersraden en betrokken vrijwilligers.

Zij leveren belangrijk werk en vormen een belangrijke schakel tussen inwoners en gemeente.

Tegelijkertijd bereikt het huidige participatiesysteem niet alle inwoners.

Veel mensen doen niet mee omdat zij:

- geen netwerk hebben
- onregelmatig werken
- zorgtaken hebben
- kampen met stress of schulden
- zich niet welkom voelen
- nieuw zijn in de gemeente

Daarnaast ervaren veel inwoners een gesloten “ons-kent-ons”-cultuur, waardoor participatie voor sommigen moeilijk toegankelijk is.

Hierdoor blijft een grote groep inwoners buiten beeld bij beleid en besluitvorming.

- Beperkte deelname van jongeren, minima en nieuwe inwoners
- Lage opkomst bij inspraakavonden
- Ondervertegenwoordiging van kwetsbare groepen
- Landelijk herkenbaar patroon

Dit leidt tot beleid dat niet altijd aansluit op de praktijk.

Ons uitgangspunt

Inspraak is pas eerlijk als iedereen kan meedoen.

Niet alleen wie tijd, energie en netwerk heeft.

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om participatie toegankelijk te maken voor alle inwoners.

Ons plan – Zo wordt participatie eerlijker en breder

2.1 Versterken en verbreden van bewonersraden

De gemeente ondersteunt bewonersraden bij:

- actieve werving in wijken
- betrekken van jongeren en nieuwe inwoners
- vergroten van representativiteit
- professionalisering en ondersteuning

Zo worden bewonersraden beter een afspiegeling van de wijk.

2.2 Actieve aanwezigheid in wijken

De gemeente organiseert structureel:

- aanwezigheid op scholen, buurtplekken en zorglocaties
- samenwerking met welzijns- en schuldhulpinstanties
- straat- en buurtgesprekken
- wijkbezoeken bij grote projecten

Hierdoor worden signalen eerder opgepikt en bereikt de gemeente ook stille groepen.

2.3 Laagdrempelige inspraakmogelijkheden

De gemeente faciliteert:

- korte digitale enquêtes
- een laagdrempelig meldpunt
- wijkpeilingen
- begrijpelijke en toegankelijke informatie

Zo kan iedereen meedoen, ook zonder ervaring met procedures.

2.4 Gerichte betrokkenheid van ondervertegenwoordigde groepen

De gemeente richt structureel in:

- jongerenpanels
- ouderenklankbordgroepen
- oudergroepen
- cliëntenpanels binnen WMO en Jeugd

Hierdoor sluiten besluiten beter aan bij de leefwereld van inwoners.

2.5 Ondersteuning van deelname

De gemeente maakt deelname mogelijk door:

- onkostenvergoedingen
- reiskostenvergoeding
- kinderopvang bij bijeenkomsten
- flexibele vergadertijden

Zo wordt inspraak niet alleen bereikbaar voor mensen met tijd en geld.

2.6 Structurele terugkoppeling

De gemeente legt vast dat:

- participatie altijd wordt teruggekoppeld
- resultaten openbaar worden gemaakt
- reacties zichtbaar worden betrokken bij besluitvorming

Dit versterkt het vertrouwen in het bestuur.

2.7 Preventie, samenhang en kostenbesparing

De gemeente stuurt erop aan dat:

- problemen vroeg worden gesignaleerd
- escalaties worden voorkomen
- bezwaarprocedures afnemen
- zware hulpverlening minder nodig is

Meer betrokkenheid leidt tot meer samenhang en lagere maatschappelijke kosten.

2.8 Jongerenparticipatie en eigenaarschap

De gemeente ontwikkelt structureel beleid voor:

- jongereninspraak
- co-creatieprojecten
- buurtinitiatieven van jongeren
- maatschappelijke stages

Door jongeren mee te laten beslissen ontstaat verantwoordelijkheid en minder probleemgedrag.

Financiering

De gemeente reserveert hiervoor middelen binnen bestaande participatie-, welzijns- en communicatie budget.

Door preventie, minder conflicten en minder escalaties verdient deze investering zich op termijn terug.

Doel

Een Landgraaf waar:

- iedereen kan meedenken
- niemand wordt buitengesloten
- vertrouwen groeit
- beleid breed wordt gedragen
- samenhang wordt versterkt

Een gemeente van en voor iedereen. Geen achterkamertjes politiek.

3 Open en Transparant Bestuur

In Landgraaf worden veel belangrijke besluiten voorbereid in regionale samenwerkingen, werkgroepen en overleggen waar inwoners weinig zicht op hebben.

Formeel zijn stukken openbaar.

In de praktijk zijn ze vaak technisch, lang en moeilijk te begrijpen.

Daardoor weten inwoners niet altijd:

- waarom besluiten worden genomen
- wie waarvoor verantwoordelijk is
- wat de gevolgen zijn
- hoe zij invloed kunnen uitoefenen

Dit vergroot het wantrouwen in de politiek.

Feiten

- Toenemende regionale samenwerking
- Groei van verbonden partijen
- Jaarlijkse bijdrage van miljoenen euro's
- Lage leesbaarheid van beleidsstukken

In 2029 betaalt Landgraaf naar verwachting ± €3,8 miljoen aan verbonden partijen.

Ons uitgangspunt

Openheid is geen risico, maar een voorwaarde voor vertrouwen.

Inwoners hebben recht op begrijpelijke informatie, inzicht in besluitvorming en eerlijke communicatie.

Bestuur moet controleerbaar zijn.

Ons plan – Zo maken we bestuur transparant

3.1 Begrijpelijke publieksversies bij belangrijke besluiten

De gemeente stelt bij grote dossiers altijd een publieksversie op.

Deze bevat:

- een samenvatting in gewone taal
- de belangrijkste keuzes
- financiële gevolgen
- gevolgen voor inwoners

Zo weten mensen waar het over gaat vóórdat er wordt besloten.

3.2 Volledig openbaar maken van onderliggende stukken

De gemeente publiceert standaard:

- adviezen
- onderzoeken
- financiële onderbouwingen
- evaluaties

Hierdoor kan beleid worden gecontroleerd.

3.3 Transparante communicatie via sociale media

De gemeente hanteert duidelijke en openbare moderatieregels.

Deze worden:

- vooraf bekendgemaakt
- consequent toegepast
- niet gebruikt om kritiek te weren

Zo blijft het publieke debat open.

3.4 Inzicht in stemgedrag en besluitvorming

De gemeente maakt zichtbaar:

- hoe fracties stemmen
- welke afwegingen zijn gemaakt
- hoe moties en amendementen tot stand komen

Met respect voor het stemgeheim bij verkiezingen.

Zo kunnen inwoners hun vertegenwoordigers volgen.

3.5 Openheid over regionale samenwerking

De gemeente informeert inwoners actief over:

- regionale afspraken
- financiële verplichtingen
- risico's
- bevoegdheden

Zo blijft democratische controle behouden.

3.6 Open financieel dashboard

De gemeente ontwikkelt een openbaar online dashboard met:

- inkomsten en uitgaven
- reserves
- risico's
- verbonden partijen

Hierdoor wordt financieel beleid inzichtelijk.

3.7 Versterking van de controlerende rol van de raad

De gemeenteraad krijgt betere ondersteuning bij controle.

Dit gebeurt door:

- extra financiële expertise
- tijdige informatie
- De gemeente benut primair de eigen financiële expertise, de concerncontroller en de rekenkamer voor onafhankelijke analyses, en schakelt alleen bij uitzonderlijke en complexe dossiers externe deskundigen in.

Zo kan de raad zijn taak goed uitvoeren.

3.8 Jaarlijkse transparantierapportage

De gemeente publiceert jaarlijks een overzicht van:

- openbaarheid
- informatievoorziening
- klachten over transparantie
- verbetermaatregelen

Zo blijft openheid structureel op de agenda.

Financiering

De meeste maatregelen worden uitgevoerd binnen bestaande communicatie- en ICT-budget. Extra kosten worden beperkt door efficiëntere informatievoorziening.

Doel

Een Landgraaf waar:

- inwoners begrijpen wat er gebeurt
- bestuur controleerbaar is
- macht niet onzichtbaar wordt
- vertrouwen groeit
- democratie sterker wordt

Openheid als standaard, niet als uitzondering.

4 Menselijke Jeugdzorg

(Gebaseerd op Kinderrechten, Mensenrechten en Financiële Verantwoordelijkheid)

Steeds meer gezinnen in Landgraaf hebben te maken met jeugdhulp. Tegelijkertijd lopen wachttijden op en staat de kwaliteit onder druk.

Door personeelstekorten, complexe regelgeving en financiële druk krijgen kinderen en ouders niet altijd op tijd de juiste hulp.

Gezinnen ervaren daarnaast:

- veel verschillende hulpverleners
- wisselende contactpersonen
- gebrek aan regie
- onduidelijke communicatie
- versnipperde ondersteuning

Hierdoor raken problemen soms onnodig verergerd.

Kinderen die opgroeien in onveilige thuissituaties krijgen niet altijd de bescherming waar zij recht op hebben.

Feiten uit de gemeentelijke begroting

Uit de programmabegroting 2026–2029 blijkt dat:

- de kosten voor jeugdzorg de afgelopen jaren sterk zijn gestegen
- er grote financiële onzekerheid bestaat binnen dit domein
- voor 2028 en 2029 wordt gerekend met mogelijke afwijkingen tot €4,3 miljoen
- het netto risico in 2029 wordt geraamd op circa €3,3 miljoen

De gemeente gaat er in haar meerjarenraming vanuit dat de kosten vanaf 2028 zullen afnemen.

Deze daling is echter grotendeels gebaseerd op verwachtingen en beleidsmaatregelen, en niet op gegarandeerde structurele oplossingen.

Wettelijk en Mensenrechtelijk Kader

Jeugdzorg is geen gunst, maar een recht.

De gemeente is gebonden aan:

Internationale verdragen

- VN-Kinderrechtenverdrag
- Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM, art. 8)

- EU-Handvest van de Grondrechten (art. 24)
- Europees Sociaal Handvest
- Verdrag van Istanbul

Nationale wetgeving

- Jeugd wet
- Algemene wet bestuursrecht
- Wet passend onderwijs
- Wet meldcode huiselijk geweld
- WMO 2015

Deze kaders verplichten de gemeente tot tijdige, veilige en passende hulp, ongeacht financiële druk.

Ons uitgangspunt

Jeugdzorg draait om kinderen, niet om begrotingen.

Financiële problemen mogen nooit leiden tot:

- vertraagde hulp
- verslechterde kwaliteit
- hogere drempels
- afwijzingen op basis van kosten

Elk kind heeft recht op:

- veiligheid
- stabiliteit
- ontwikkeling
- inspraak
- deskundige ondersteuning

Veiligheid gaat altijd vóór gezinsherstel.

Ons plan – Zo combineren we kwaliteit en financiële duurzaamheid

4.1 Snelle toegang tot passende hulp

De gemeente legt vast dat:

- aanmeldingen snel worden opgepakt
- wachttijden structureel worden gemonitord
- bij spoed direct wordt gehandeld

Voorkomt escalatie en dure crisishulp.

4.2 Eén vast aanspreekpunt per gezin

De gemeente borgt dat:

- elk gezin één regievoerder krijgt
- hulpverleners samenwerken
- informatie zorgvuldig wordt gedeeld

Dit voorkomt dubbel werk en inefficiëntie.

4.3 Structurele evaluatie van jeugdhulp (JENS)

De gemeente voert jaarlijks een onafhankelijke evaluatie uit op:

- kwaliteit
- wachttijden
- kostenontwikkeling
- doelmatigheid
- tevredenheid

De resultaten zijn openbaar.

Zo wordt zichtbaar wat werkt en wat niet.

4.4 Kinderrechten- en veiligheidstoets bij besluiten

Bij elk ingrijpend besluit wordt getoetst:

- wat in het belang van het kind is
- of veiligheid is gewaarborgd
- of alternatieven zijn onderzocht

Conform het VN-Kinderrechtenverdrag en het Verdrag van Istanbul.

4.5 Sterke preventie en vroeg signalering

De gemeente investeert in:

- samenwerking met scholen
- jeugdgezondheidszorg
- huisartsen
- wijkteams

Preventie verlaagt op termijn de zorgkosten.

4.6 Betere overgang 18- / 18+

De gemeente voorkomt uitval door:

- tijdige voorbereiding
- doorlopende begeleiding
- afstemming met WMO en onderwijs

Voorkomt dure her instroom in zorg.

4.7 Ondersteuning van ouders en gezinnen

De gemeente investeert in:

- opvoedondersteuning
- stress- en schuldenhulp
- praktische gezinsondersteuning

Sterke gezinnen verminderen zware zorg.

4.8 Beperken van bureaucratie

De gemeente vereenvoudigt procedures door:

- minder formulieren
- snellere besluitvorming
- kortere trajecten

Meer tijd voor zorg, minder overhead.

4.9 Deskundigheid over geweld en trauma

De gemeente borgt dat professionals beschikken over:

- kennis van intieme terreur
- trauma-inzicht
- kinderrechten
- signalering van mishandeling

Goede deskundigheid voorkomt verkeerde inzet van zorg.

4.10 Realistische financiële sturing

De gemeente:

- baseert besparingen op bewezen preventie
- voorkomt onrealistische taakstellingen
- monitort kostenontwikkeling continu
- waarschuwt tijdig bij overschrijding

Geen bezuinigingen op hoop, maar op feiten.

Financiering

De gemeente zet jeugdzorgmiddelen doelmatig in en investeert in preventie om dure crisiszorg te beperken.

Besparingen mogen alleen plaatsvinden wanneer de kwaliteit aantoonbaar behouden blijft.

Doel

Een Landgraaf waar:

- kinderrechten worden gerespecteerd
- kinderen veilig opgroeien
- gezinnen tijdig hulp krijgen
- zorg betaalbaar blijft
- problemen niet escaleren
- vertrouwen wordt hersteld

Jeugdzorg als recht, niet als sluitpost.

5 Aanpak Huiselijk Geweld, Intieme Terreur en Femicide

(In samenhang met Jeugdzorg)

Probleem

Huiselijk geweld, intieme terreur en dwingende controle komen vaker voor dan zichtbaar is. Veel slachtoffers leven jarenlang in onveilige situaties zonder dat dit tijdig wordt herkend.

In gezinnen waar geweld voorkomt, zijn vrijwel altijd ook kinderen betrokken. Zij groeien op in angst, stress en onveiligheid, met grote gevolgen voor hun ontwikkeling.

De aanpak is vaak versnipperd:

- Jeugdzorg, WMO, Veilig Thuis en politie werken onvoldoende samen
- Signalen worden niet gekoppeld
- Dossiers raken verspreid
- Regie ontbreekt

Daarnaast ontbreekt bij professionals regelmatig diepgaande kennis over intieme terreur en dwingende controle.

Hierdoor worden situaties verkeerd ingeschat en blijven slachtoffers onvoldoende beschermd.

Veel slachtoffers durven geen melding te doen uit angst voor:

- uithuisplaatsing van hun kinderen
- escalatie door de pleger
- negatieve dossiervorming
- verlies van regie

De drempel om Veilig Thuis te benaderen is voor veel vrouwen te hoog.

Feiten

- Veilig Thuis Zuid-Limburg ontvangt jaarlijks meer dan 4.500 meldingen
- Landelijk vindt gemiddeld elke 8–10 dagen een femicide plaats
- Veel slachtoffers melden zich pas na jaren
- Kinderen uit geweldssituaties hebben verhoogd risico op trauma

De internationale toezichthouder GREVIO concludeert dat Nederland tekortschiet in bescherming, preventie en deskundigheid.

Ons uitgangspunt

Veiligheid in huis is een mensenrecht.

De gemeente heeft de plicht om:

- slachtoffers te beschermen
- kinderen veilig te laten opgroeien
- daders aan te pakken
- herhaling te voorkomen

Niet het slachtoffer mag verdwijnen, maar de plegger moet worden gestopt.

Hulp vragen mag nooit leiden tot straf.

Ons plan – Integrale, deskundige en veilige aanpak

5.1 Eén vaste regievoerder per gezin

De gemeente legt vast dat:

- elk gezin met geweldsproblematiek één vaste regievoerder krijgt
- deze persoon de keten aanstuurt
- afspraken bewaakt
- informatie veilig deelt

Zo ontstaat overzicht en verantwoordelijkheid.

5.2 Verplichte samenwerking in de keten

De gemeente borgt structurele samenwerking tussen:

- Jeugdzorg
- Veilig Thuis
- Wmo
- Politie
- GGZ
- Woningcorporaties

Via vaste casus overleggen en gezamenlijke protocollen.

5.3 Vroeg signalering via scholen en zorg (koppeling met punt 4)

De gemeente versterkt, in samenhang met de jeugdzorg:

- signalering op scholen
- rol van jeugdgezondheidszorg
- training van leerkrachten
- samenwerking met huisartsen

Zo worden problemen eerder herkend.

5.4 Lokale uitvoering van het Verdrag van Istanbul en GREVIO-adviezen

Het Verdrag van Istanbul verplicht overheden om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen, te bestrijden en slachtoffers te beschermen.

GREVIO is het internationale toezichtsorgaan dat toezicht houdt op de naleving.

GREVIO constateert bij Nederland onder meer:

- onvoldoende bescherming
- gebrek aan deskundigheid
- tekortschietende opvang
- onvoldoende regie

De gemeente:

- toetst haar beleid jaarlijks aan het verdrag
- verwerkt GREVIO-aanbevelingen
- rapporteert hierover aan de raad
- stelt verbeterplannen op

5.5 Daders aanpakken, slachtoffers beschermen

De gemeente zet in op:

- snelle veiligheidsmaatregelen tegen plegers
- samenwerking met politie en justitie
- gedragsinterventies
- contact- en gebiedsverboden
- risicotaxatie

Slachtoffers en kinderen mogen niet gedwongen worden te verhuizen of onder te duiken.

De verantwoordelijkheid ligt bij de pleger.

5.6 Zichtbare voorlichtings- en preventiecampagnes

De gemeente ontwikkelt zichtbare campagnes over:

- huiselijk geweld
- dwingende controle
- intieme terreur
- relationeel geweld
- femicide

Voorlichting komt op scholen, wijkcentra, huisartsenpraktijken, sociale media en gemeentelijke kanalen.

5.7 Verplichte scholing voor professionals

De gemeente zorgt voor structurele training van:

- jeugdhulpverleners
- wijkteammedewerkers
- WMO-consulenten
- sociaal werkers
- leerplichtambtenaren

Training richt zich op herkenning van geweldsdynamieken.

5.8 Correct toepassen van wetgeving en richtlijnen

De gemeente borgt juiste toepassing van:

- Meldcode Huiselijk Geweld
- GIA-methodiek
- Jeugdwet
- Wmo 2015
- Wet tijdelijk huisverbod
- Wet verplichte meldcode

Onjuiste framing en victim blaming worden actief tegengegaan.

5.9 Veilig melden zonder angst

De gemeente richt een laagdrempelig en discreet meldpunt in waar slachtoffers:

- anoniem advies kunnen krijgen
- informatie kunnen inwinnen
- ondersteuning krijgen zonder directe dwang

Melden mag niet leiden tot escalatie of straf.

5.10 Zorgvuldige en objectieve dossiervorming

De gemeente borgt dat:

- dossiers feitelijk worden opgebouwd
- aannames worden vermeden
- context wordt meegenomen
- verklaringen correct worden vastgelegd

Geen “beide kanten schuld”-benadering.

5.11 Geen gedwongen contact bij geweld

De gemeente legt vast dat:

- slachtoffers niet worden gedwongen tot mediation
- geen gezamenlijk ouderschap wordt opgelegd
- veiligheid altijd leidend is

Een slachtoffer wordt niet met een pleger aan tafel gezet.

5.12 Nazorg voor kinderen en gezinnen

In samenhang met jeugdzorg wordt ingezet op:

- traumabehandeling
- schoolbegeleiding
- gezinsondersteuning
- langdurige opvolging

5.13 Monitoring en verantwoording (met bescherming van privacy)

De gemeente rapporteert jaarlijks in geanonimiseerde vorm over:

- aantallen meldingen
- doorlooptijden
- wachttijden
- veiligheidsmaatregelen
- herhaling van geweld
- knelpunten in samenwerking
- verbetermaatregelen

Persoonlijke gegevens blijven strikt vertrouwelijk en AVG-proof.

Financiering

De gemeente benut middelen uit:

- jeugdzorg
- Wmo
- veiligheid
- regionale samenwerking

Door integrale aanpak worden escalaties en dubbele kosten voorkomen.

Doel

Een Landgraaf waar:

- slachtoffers veilig zijn
- kinderen beschermd worden
- daders worden aangepakt
- signalen niet worden gemist
- dossiers eerlijk zijn
- mensenrechten worden nageleefd

Veiligheid als fundament voor ontwikkeling.

5.14 Aanpak Ouderenmishandeling

(Onderdeel van Huiselijk Geweld en Intieme Terreur)

Probleem

Naast partnergeweld en kindermishandeling komt ook ouderenmishandeling voor binnen de thuissituatie.

Ouderenmishandeling is geweld, misbruik of verwaarlozing door iemand met wie de oudere een vertrouwensrelatie heeft, zoals:

- een partner
- een kind
- een familielid
- een mantelzorger
- een verzorger

Veel ouderen zijn afhankelijk van de pleger voor zorg, vervoer of financiën.

Hierdoor:

- durven zij geen melding te doen
- schamen zij zich
- zijn zij bang hun zelfstandigheid te verliezen
- blijven situaties vaak jarenlang verborgen

Ouderenmishandeling wordt daardoor te weinig herkend en aangepakt.

Feiten

Landelijke cijfers laten zien dat:

- ongeveer **1 op de 20 ouderen** te maken krijgt met mishandeling
- het werkelijke aantal waarschijnlijk hoger ligt
- veel gevallen niet worden gemeld
- financieel en psychisch misbruik veel voorkomt

Vormen van ouderenmishandeling zijn onder meer:

- psychisch geweld (kleinere, isoleren, bedreigen)
- lichamelijke geweld
- financieel misbruik
- seksueel grensoverschrijdend gedrag
- verwaarlozing van zorg en ondersteuning

Deze vormen hebben grote gevolgen voor gezondheid en welzijn.

Wettelijk en Mensenrechtelijk Kader

De bescherming van ouderen is vastgelegd in:

Internationale kaders

- Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
- Europees Sociaal Handvest
- VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap

Nationale wetgeving

- WMO 2015
- Wet meld code huiselijk geweld
- Wet tijdelijk huisverbod
- Algemene wet bestuursrecht

Deze verplichten de gemeente om ouderen te beschermen tegen misbruik en verwaarlozing.

Ons uitgangspunt

Ouderen hebben recht op:

- veiligheid
- waardigheid
- zelfstandigheid
- bescherming
- respect

Afhankelijkheid mag nooit leiden tot misbruik.

Hulp vragen mag nooit leiden tot verlies van autonomie.

Ons plan – Beschermen, signaleren en ondersteunen

1. Vroegtijdige signalering

De gemeente versterkt signalering via:

- Wmo-consulenten
- wijkteams
- huisartsen
- thuiszorg
- welzijnsorganisaties

Zodat misbruik vroeg wordt herkend.

2. Gerichte scholing van professionals

De gemeente borgt dat professionals beschikken over kennis van:

- ouderenmishandeling
- financieel misbruik
- psychisch geweld

- afhankelijkheidsrelaties

Zonder deze kennis blijven signalen onzichtbaar.

3. Veilig en laagdrempelig melden

De gemeente faciliteert:

- vertrouwelijke meldpunten
- anonieme adviesmogelijkheden
- begeleiding bij melding

Ouderen moeten hulp kunnen zoeken zonder angst.

4. Integrale samenwerking

De gemeente organiseert samenwerking tussen:

- Veilig Thuis
- Wmo-teams
- politie
- zorginstellingen
- woningcorporaties

Zo ontstaat een sluitende aanpak.

5. Bescherming tegen herhaling

De gemeente zet in op:

- veiligheidsplannen
- tijdelijke opvang indien nodig
- juridische ondersteuning
- begeleiding van pleger

De veiligheid van het slachtoffer staat altijd voorop.

6. Ondersteuning en nazorg

De gemeente biedt:

- psychosociale begeleiding
- praktische ondersteuning
- hulp bij administratie
- heropbouw van zelfstandigheid

Herstel vraagt tijd en aandacht.

7. Betrekken van mantelzorgers

De gemeente ondersteunt mantelzorgers met:

- informatie
- respijtzorg
- begeleiding
- preventieve ondersteuning

Overbelasting vergroot het risico op mishandeling.

8. Monitoring en verantwoording

De gemeente rapporteert jaarlijks in geanonimiseerde vorm over:

- signalen
- meldingen
- doorlooptijden
- uitkomsten
- knelpunten

Met volledige bescherming van privacy.

Financiering

De gemeente benut middelen uit:

- WMO
- veiligheid
- welzijn
- preventie budgetten

Door vroegtijdige aanpak worden zwaardere zorgkosten voorkomen.

Doel

Een Landgraaf waar:

- ouderen veilig zijn
- misbruik wordt herkend
- hulp toegankelijk is
- zelfstandigheid behouden blijft
- waardig ouder worden mogelijk is

Bescherming zonder betutteling.

6 Eerlijke Wmo en Waardige Ouderenzorg

(Met aandacht voor Preventie, Maatwerk en Menselijkheid)

De Wmo is bedoeld om inwoners, en in het bijzonder ouderen, te ondersteunen zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

In de praktijk ervaren veel ouderen echter:

- afnemende mobiliteit
- eenzaamheid
- beginnende gezondheidsproblemen
- overbelasting
- onzekerheid over hun ondersteuning

Tegelijkertijd staat het Wmo-budget onder druk en wordt steeds vaker ingezet op “zelfredzaamheid”.

Dit leidt ertoe dat ondersteuning soms te snel wordt afgebouwd.

Wanneer hulp wegvalt, ontstaan juist grotere problemen die later leiden tot zwaardere zorg.

Feiten uit de gemeentelijke begroting

Uit de programmabegroting blijkt dat:

- de vraag naar WMO-ondersteuning blijft stijgen
- huishoudelijke hulp en begeleiding duurder worden
- besparingen worden gezocht in her indicaties
- preventieprogramma's worden ingezet om kosten te beperken

De gemeente zet onder meer in op het project **Krachtig Ouder Worden** om ouderen via beweging en sport vitaler te maken.

Wettelijk en Mensenrechtelijk Kader

De gemeente is gebonden aan:

Internationale kaders

- Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
- Europees Sociaal Handvest
- VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap

Nationale wetgeving

- WMO 2015
- Algemene wet bestuursrecht

Deze verplichten tot maatwerk, zorgvuldigheid en waardige ondersteuning.

Ons uitgangspunt

Bewegen en actief blijven zijn belangrijk voor gezondheid en zelfstandigheid.

Het project **Krachtig Ouder Worden** kan hier een waardevolle bijdrage aan leveren.

Tegelijkertijd geldt:

Sporten mag nooit een voorwaarde zijn voor hulp.

Zelfstandig wonen mag nooit betekenen: er alleen voor staan.

Ondersteuning moet worden afgestemd op draagkracht, niet op wensdenken.

Ons plan - Bewegen ondersteunen, hulp behouden

6.1 Vrijwillige deelname aan vitaliteitsprogramma's

De gemeente borgt dat:

- deelname aan sport- en beweegprogramma's altijd vrijwillig is
- weigering nooit leidt tot verlies van hulp
- niemand wordt afgerekend op lichamelijke beperkingen

Bewegen stimuleert, niet straft.

6.2 Combinatie van ondersteuning en vitaliteit

De gemeente koppelt:

- huishoudelijke hulp
- begeleiding
- beweegprogramma's
- welzijnsactiviteiten

Wanneer mogelijk kan ondersteuning geleidelijk worden afgebouwd, in overleg.

Zo ontstaat duurzame zelfredzaamheid.

6.3 Toets op belastbaarheid van ouderen

De gemeente laat bij indicaties beoordelen:

- fysieke belastbaarheid
- mentale belastbaarheid
- energieverdeling
- herstelvermogen

Niemand mag over zijn grenzen worden geduwd.

6.4 Bescherming tegen overbelasting

De gemeente voorkomt dat ouderen:

- hun hele energie moeten besteden aan huishouden en sport
- geen ruimte meer hebben voor sociaal leven
- uitgeput raken

Een goed leven is meer dan “volhouden”.

6.5 Deskundige indicatiestelling

De gemeente borgt dat WMO-consulenten:

- erkend zijn opgeleid
- kennis hebben van ouderenzorg
- inzicht hebben in chronische aandoeningen
- getraind zijn in maatwerk

Besluiten worden genomen door deskundigen.

6.6 Samenhang met jeugdzorg en veiligheid (punt 4 en 5)

De gemeente bewaakt de samenhang met:

- gezinnen waar grootouders zorgen
- mantelzorgsituaties
- huiselijk geweld
- overbelasting

Problemen worden vroeg gesignaleerd.

6.7 Voorkomen van eenzaamheid en isolatie

De gemeente investeert in:

- ontmoetingsplekken
- buurtactiviteiten
- vervoer
- dagbesteding

Sociale verbinding is zorg.

6.8 Eerlijke bezwaar- en herindicatieprocedures

De gemeente vereenvoudigt:

- aanvragen
- her indicaties
- bezwaar

Inwoners krijgen ondersteuning bij procedures.

6.9 Kwaliteitscontrole bij aanbieders

De gemeente versterkt toezicht op:

- continuïteit
- personeelsbezetting
- deskundigheid
- klachtenafhandeling

Goede zorg vraagt betrouwbare partners.

6.10 Realistische besparingen

De gemeente:

- baseert besparingen op bewezen effecten
- voorkomt gedwongen afbouw
- monitort gevolgen
- stuurt bij wanneer nodig

Schijnbesparingen worden voorkomen.

Financiering

De gemeente investeert in preventie en maatwerk om dure zorg te voorkomen.

Besparingen mogen alleen plaatsvinden wanneer de kwaliteit aantoonbaar behouden blijft.

Doel

Een Landgraaf waar:

- ouderen waardig oud worden
- ondersteuning betrouwbaar is
- vitaliteit wordt gestimuleerd
- niemand wordt gedwongen
- zorg betaalbaar blijft
- samenhang behouden blijft

WMO als steun, niet als drempel.

7 Betaalbaar Wonen en Bescherming van Minderheidsgroepen

(Recht op Wonen voor Iedereen, binnen de Rechtsstaat)

Wonen in Landgraaf wordt steeds duurder en schaarser.

Veel inwoners hebben moeite om:

- een betaalbare huurwoning te vinden
- een passende koopwoning te betalen
- door te stromen naar een geschikte woning
- in hun wijk te blijven wonen

De leegstand is laag en wachttijden zijn lang.

Daarnaast ervaren sommige groepen structurele achterstelling, zoals:

- woonwagenbewoners
- starters
- alleenstaande ouders
- ouderen
- mensen met een beperking
- minderheidsgroepen

Voor hen is toegang tot passende huisvesting extra moeilijk.

Feiten uit de gemeentelijke begroting en woningmarkt

Uit gemeentelijke en regionale cijfers blijkt dat:

- de leegstand rond de 1% ligt
- WOZ-waarden sterk zijn gestegen
- huurprijzen blijven stijgen
- sociale huur onder druk staat
- de vraag naar seniorenwoningen toeneemt

Voor woonwagenbewoners is het aantal standplaatsen al jaren onvoldoende gegroeid.

Wettelijk en Mensenrechtelijk Kader

Wonen is een mensenrecht.

De gemeente is gebonden aan:

Internationale verdragen

- Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (art. 8)
- Europees Sociaal Handvest (recht op huisvesting)
- Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten

- VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap

Nationale wetgeving

- Woningwet
- Huisvestingswet
- Omgevingswet
- Beleidskader Woonwagenebewoners (Rijk)

Deze verplichten tot eerlijke en niet-discriminerende woonruimteverdeling.

Daarnaast geldt het Beleidskader Gemeentelijk Woonwagen- en Standplaatsenbeleid (BZK, 2018), waarin is vastgelegd dat uitstervingsbeleid verboden is.

Gemeenten zijn verplicht de behoefte aan standplaatsen te onderzoeken en waar nodig uit te breiden.

Dit beleid beschermt de woonwagencultuur als onderdeel van het recht op privé- en gezinsleven (EVRM art. 8).

Discriminatie of structurele achterstelling van woonwagenebewoners is niet toegestaan. Landgraaf moet dit beleid actief naleven en uitvoeren.

Ons uitgangspunt

Iedereen heeft recht op een veilige, betaalbare en passende woning.

Woonbeleid mag:

- geen groepen uitsluiten
- geen ongelijkheid versterken
- geen discriminatie in stand houden

De Partij voor de Rechtsstaat staat voor bescherming van gemeenschappen binnen de grenzen van de wet.

Ons plan – Eerlijk, inclusief en rechtsstatelijk woonbeleid

7.1 Minimaal 40% betaalbare woningbouw

De gemeente borgt dat:

- minimaal 40% van nieuwbouw betaalbaar is
- sociale huur behouden blijft
- midden huur wordt uitgebreid
- starters worden ondersteund

Zo blijft wonen bereikbaar.

7.2 Bescherming van woonwagenebewoners

De gemeente voert actief beleid voor:

- behoud van bestaande standplaatsen
- uitbreiding waar nodig
- eerlijke toewijzing
- onderhoud van locaties
- participatie van bewoners

In lijn met mensenrechten en rijksbeleid.

7.3 Leegstands aanpak en speculatiebestrijding

De gemeente zet in op:

- actieve leegstandscontrole
- toepassing van de Leegstandswet
- ontmoedigen van speculatie
- benutten van leegstaande panden

Elke lege woning is een gemiste kans.

7.4 Meer senioren- en zorggeschikte woningen

De gemeente investeert in:

- levensloopbestendige woningen
- gelijkvloerse appartementen
- nabij voorzieningen
- kleinschalige woonvormen

Zo wordt doorstroming bevorderd.

7.5 Toegankelijk bouwen voor mensen met beperkingen

De gemeente stelt eisen aan:

- rolstoeltoegankelijkheid
- brede doorgangen
- drempelloze woningen
- aanpasbaarheid

Conform VN-verdrag Handicap.

7.6 Bescherming tegen huisuitzetting

De gemeente versterkt:

- vroeg signalering schulden
- huurachterstandenbeleid
- bemiddeling
- begeleiding

Voorkomen is beter dan ontruimen.

7.7 Eerlijke woningtoewijzing

De gemeente bewaakt dat:

- toewijzing transparant is
- discriminatie wordt bestreden
- wachtlijsten eerlijk zijn
- klachten serieus worden genomen

Iedereen krijgt gelijke kansen.

7.8 Samenhang met zorg en veiligheid (punt 4, 5 en 6)

De gemeente koppelt woonbeleid aan:

- jeugdzorg
- WMO
- veiligheid
- GGZ
- schuldhulp

Woonproblemen leiden vaak tot zorgproblemen.

7.9 Realistische woonplanning

De gemeente werkt met:

- actuele woningbehoefte-analyses
- demografische prognoses
- participatie van inwoners
- jaarlijkse bijstelling

Geen bouwen op hoop, maar op feiten.

Financiering

De gemeente benut:

- rijksregelingen
- woningcorporaties
- subsidies
- regionale samenwerking

Betaalbaarheid staat centraal.

Doel

Een Landgraaf waar:

- iedereen passend woont
- minderheden worden beschermd
- starters kansen krijgen

- ouderen veilig wonen
- woonwagenebewoners erkend worden
- wonen betaalbaar blijft

Wonen als recht, niet als privilege.

8 Eerlijke gemeentelijke lasten, armoedebestrijding en financieel verantwoord beleid

De gemeente Landgraaf staat voor grote financiële uitdagingen. Structurele tekorten, stijgende kosten in het sociaal domein en afnemende rijksbijdragen maken het noodzakelijk om zorgvuldig met gemeenschapsgeld om te gaan. In deze situatie is het onverantwoord om inkomsten te verlagen zonder een realistisch plan.

Tegelijkertijd ervaren veel inwoners dat hun vaste lasten blijven stijgen. Dit raakt vooral mensen met een laag of vast inkomen, ouderen, alleenstaanden en gezinnen met kinderen.

De gemeente kiest daarom voor een eerlijk, sociaal en financieel verantwoord financieel beleid, waarbij inwoners worden beschermd zonder de toekomst van Landgraaf in gevaar te brengen.

8.1 Geen loze belastingbeloftes

De gemeente verzet zich tegen voorstellen om belastingen te verlagen zonder duidelijk te maken hoe het verlies aan inkomsten wordt opgevangen. Het afschaffen of fors verlagen van heffingen zoals de OZB, hondenbelasting of precariobelasting leidt onvermijdelijk tot nieuwe bezuinigingen, hogere lasten op andere terreinen of het leegtrekken van reserves.

Dat is geen verantwoord bestuur.

8.2 Gerichte lastenverlichting voor wie het nodig heeft

In plaats van algemene belastingverlagingen, die vooral hogere inkomens en grote vastgoedeigenaren bevoordelen, zorgt de gemeente voor gerichte ondersteuning.

De gemeente zet in op:

- Uitbreiding van kwijtscheldingsregelingen.
- Betere ondersteuning voor mensen met een laag inkomen en een koopwoning.
- Extra aandacht voor ouderen, chronisch zieken en alleenstaanden.
- Actieve hulp bij het aanvragen van regelingen.

Zo komt ondersteuning terecht bij wie deze het meest nodig heeft.

8.3 Beheersing van de OZB

De OZB is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. Door stijgende WOZ-waarden betalen inwoners echter steeds meer.

De gemeente zorgt voor:

- Beheersing van de groei van de totale OZB-opbrengst.
- Beperking van extreme stijgingen door WOZ-ontwikkelingen.
- Jaarlijkse toetsing van verhogingen.
- Transparante uitleg over financiële keuzes.

Zo worden inwoners niet ongemerkt extra belast.

8.4 Hondenbelasting: eerlijk, zichtbaar en met eigen verantwoordelijkheid

De hondenbelasting blijft bestaan, maar de gemeente maakt duidelijk waarvoor deze wordt gebruikt. Tegelijkertijd blijft de verantwoordelijkheid voor het opruimen en correct gedrag bij de hondenbezitter zelf liggen.

De gemeente zet de opbrengst van de hondenbelasting in voor:

- Onderhoud en verbetering van honden uitlaatplaatsen.
- Aanleg en onderhoud van losloopgebieden.
- Plaatsing en onderhoud van afvalbakken en voorzieningen.
- Handhaving op overlast en vervuiling.

De gemeente zorgt niet voor extra schoonmaak van straten en groen vanwege hondenpoep. Het schoonhouden van de leefomgeving begint bij verantwoordelijk gedrag van de eigenaar.

Daarnaast zorgt de gemeente voor:

- Korting of compensatie voor minima met een hond.
- Jaarlijkse openheid over de besteding van de opbrengst.

Zo blijft de hondenbelasting eerlijk, zichtbaar en gekoppeld aan eigen verantwoordelijkheid.

8.5 Kritische herziening van de precariobelasting

De precariobelasting levert in Landgraaf een relatief klein bedrag op, maar kan voor ondernemers zorgen voor extra administratie, kosten en onzekerheid.

De gemeente zorgt voor een duidelijke en transparante evaluatie van deze belasting.

Daarbij wordt onderzocht:

- Hoeveel de precariobelasting daadwerkelijk oplevert.
- Welke administratieve lasten ermee gepaard gaan.
- Wat de gevolgen zijn voor kleine ondernemers.
- Of de opbrengst in verhouding staat tot de kosten.

Indien blijkt dat deze belasting vooral extra werk en kosten veroorzaakt en nauwelijks bijdraagt aan de gemeentelijke inkomsten, wordt de precariobelasting afgeschaft.

Kleine ondernemers mogen niet worden belast met regels zonder aantoonbare meerwaarde.

8.6 Aanpak van verspilling en inefficiëntie

De grootste besparingen zijn te behalen binnen de gemeentelijke organisatie, niet bij inwoners.

De gemeente zorgt voor:

- Kritische doorlichting van gemeentelijk vastgoed.
- Beperking van externe inhuur.
- Betere aanbestedingen.
- Strakker projectbeheer.
- Minder versnipperde reserves.

Elke euro die hier wordt bespaard, hoeft niet bij inwoners te worden opgehaald.

8.7 Investeren in preventie en ondersteuning

Bezuinigen op zorg en ondersteuning leidt op termijn tot hogere kosten.

De gemeente investeert daarom in:

- Goede WMO-ondersteuning.
- Toegankelijke jeugdzorg.
- Vroeg signalering van problemen.
- Mentale en fysieke gezondheid.
- Preventieve programma's.

Voorkomen is goedkoper dan genezen.

8.8 Transparantie over financiële keuzes

Inwoners hebben recht op duidelijke en begrijpelijke informatie.

De gemeente zorgt voor:

- Heldere uitleg over belastingen en heffingen.
- Inzicht in besteding van middelen.
- Openheid over risico's en tekorten.
- Geen verborgen lastenverhogingen.

Financieel beleid moet controleerbaar zijn voor iedereen.

8.9 Armoedebestrijding, kinderen, onderwijs en mentale gezondheid

In Landgraaf groeien te veel kinderen op in armoede. Dit beïnvloedt hun schoolprestaties, zelfvertrouwen en mentale gezondheid. Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar ook een onderwijs- en gezondheidsprobleem.

De gemeente heeft hierin een wettelijke en morele verantwoordelijkheid op basis van onder andere de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet, Leerplichtwet, het VN-Kinderrechtenverdrag, het Europees Sociaal Handvest en het EVRM.

De gemeente zorgt voor een samenhangende aanpak waarin armoedebestrijding, onderwijs en zorg worden verbonden.

De gemeente zet in op:

- Vergoeding van schoolkosten, excursies en studiematerialen.
- Toegang tot laptops en digitale middelen.
- Gratis of betaalbare sport- en cultuurdeelname.
- Versterking van het Jeugdfonds Sport & Cultuur.
- Samenwerking met scholen voor vroeg signalering.
- Laagdrempelige toegang tot schoolmaatschappelijk werk.
- Ondersteuning bij stress en psychische klachten.
- Actieve begeleiding van ouders.

Daarnaast zorgt de gemeente voor:

- Hulp zonder stigma.
- Minder bureaucratie.
- Respectvolle begeleiding.
- Extra steun voor kwetsbare gezinnen.

Deze aanpak sluit direct aan bij punt 9: Sterk onderwijs en mentale gezondheid.

De gemeente kiest voor eerlijke lasten, gerichte ondersteuning, sterke armoedebestrijding en verantwoord financieel bestuur. Geen loze beloften, maar realistische keuzes die inwoners beschermen en Landgraaf toekomstbestendig maken.

9 Sterk onderwijs, mentale gezondheid en gelijke ontwikkelkansen

Goed onderwijs en een goede mentale gezondheid vormen de basis voor een sterke en veerkrachtige samenleving. Kinderen en jongeren die zich veilig voelen, voldoende ondersteuning krijgen en gelijke kansen hebben, ontwikkelen zich beter en bouwen aan een stabiele toekomst.

In Landgraaf ervaren te veel kinderen en jongeren druk door leerachterstanden, prestatiedruk, armoede, onzekerheid thuis en gebrek aan passende ondersteuning. Dit leidt steeds vaker tot stress, angstklachten en uitval op school.

De gemeente heeft hierin een grote verantwoordelijkheid, in samenwerking met scholen, ouders en zorgpartners.

9.1 Gelijke kansen in het onderwijs

Elk kind verdient dezelfde kansen, ongeacht achtergrond, inkomen of thuissituatie.

De gemeente zorgt voor:

- Extra ondersteuning bij leerachterstanden.
- Toegankelijke huiswerkbegeleiding.
- Begeleiding bij de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs.
- Ondersteuning bij taal- en rekenproblemen.
- Vroeg signalering van problemen via scholen.
- Extra aandacht voor kinderen uit kwetsbare gezinnen.

Zo wordt voorkomen dat kinderen al op jonge leeftijd achterop raken.

9.2 Mentale gezondheid van kinderen en jongeren

De mentale gezondheid van jongeren staat onder druk door prestatiedruk, sociale media, onzekerheid en wachttijden in de zorg.

De gemeente zorgt voor:

- Laagdrempelige toegang tot jeugdhulp.
- Snelle ondersteuning bij stress, angst en depressieve klachten.
- Schoolmaatschappelijk werk op alle scholen.
- Preventieprogramma's voor weerbaarheid.
- Trainingen in omgaan met prestatiedruk.
- Aandacht voor online veiligheid en cyberpesten.

Problemen worden tijdig aangepakt, voordat ze escaleren.

9.3 Samenwerking tussen onderwijs, zorg en welzijn

Goede ondersteuning vraagt om samenwerking.

De gemeente zorgt voor:

- Korte lijnen tussen scholen, jeugdteams en zorgverleners.
- Snelle doorverwijzing bij problemen.
- Gezamenlijke aanpak bij complexe situaties.
- Heldere verantwoordelijkheden.
- Minder bureaucratie tussen instanties.

Zo vallen kinderen niet tussen wal en schip.

9.4 Ondersteuning van ouders en gezinnen

Ouders spelen een sleutelrol in de ontwikkeling van hun kinderen. Niet alle ouders hebben vanzelfsprekend toegang tot hulp.

De gemeente zorgt voor:

- Laagdrempelige opvoedondersteuning.
- Hulp bij communicatie met scholen.
- Begeleiding bij scheiding, schulden en stress.
- Extra aandacht voor alleenstaande ouders.
- Ondersteuning bij opvoedvragen en thuissituaties.

Sterke gezinnen zorgen voor sterke kinderen.

9.5 Voorkomen van schooluitval en thuiszitten

Thuis zitten en voortijdig schoolverlaten hebben grote gevolgen voor de toekomst van jongeren.

De gemeente zorgt voor:

- Snelle inzet bij dreigende uitval.
- Maatwerktrajecten voor kwetsbare leerlingen.
- Alternatieve leer- en zorgtrajecten.
- Intensieve begeleiding bij terugkeer naar school.
- Nauwe samenwerking met leerplicht en RMC.

Geen enkel kind mag buiten het onderwijs vallen.

9.6 Passend onderwijs met echte ondersteuning

Passend onderwijs moet in de praktijk ook daadwerkelijk passend zijn.

De gemeente zet zich in voor:

- Voldoende ondersteuning in de klas.
- Specialistische begeleiding waar nodig.
- Kleinere groepen bij complexe problematiek.
- Ontlasting van leerkrachten.
- Minder doorverwijzingen naar zware zorg.

Zo blijft onderwijs toegankelijk voor iedereen.

9.7 Digitale vaardigheden en mediawijsheid

Digitale vaardigheden zijn onmisbaar, maar brengen ook risico's met zich mee.

De gemeente zorgt voor:

- Trainingen in mediawijsheid.
- Voorlichting over sociale media.
- Aandacht voor schermgebruik.
- Ondersteuning bij digitale achterstanden.
- Toegang tot digitale hulpmiddelen.

Zo worden jongeren weerbaar in de digitale wereld.

9.8 Sport, cultuur en talentontwikkeling

Sport en cultuur versterken zelfvertrouwen, sociale vaardigheden en mentale gezondheid.

De gemeente zorgt voor:

- Toegankelijke sport- en cultuuractiviteiten.
- Betaalbaarheid voor alle gezinnen.
- Ondersteuning van verenigingen.
- Talentontwikkeling.
- Samenwerking met scholen.

Iedere jongere moet zijn of haar talent kunnen ontdekken.

9.9 Schoolhuisvesting, veiligheid en verantwoordelijkheid

Goed onderwijs vraagt om veilige, stabiele en goed onderhouden schoolgebouwen en speelomgevingen.

In Landgraaf zijn er zorgen over de huisvesting en veiligheid bij meerdere basisscholen.

Bij Basisschool De Schatgraver zitten leerlingen al langere tijd verspreid over meerdere locaties door ruimtegebrek. Dit belemmert de samenwerking tussen leerkrachten en de sociale ontwikkeling van kinderen.

Ook bij Basisschool De Wegwijzer zijn leerlingen ondergebracht op een andere locatie. Deze situatie is eveneens onwenselijk. Kinderen horen onderwijs te krijgen op één vaste, vertrouwde plek.

Daarnaast speelt bij een andere basisschool een langdurig probleem rondom de veiligheid van speeltoestellen. Hierbij wordt verantwoordelijkheid heen en weer geschoven tussen de gemeente en het schoolbestuur, waardoor oplossingen uitblijven.

Kinderen mogen nooit de dupe worden van bestuurlijke onduidelijkheid.

De gemeente zorgt daarom voor:

- Duidelijke afspraken met schoolbesturen.
- Heldere verantwoordelijkheidsverdeling.
- Snelle besluitvorming bij veiligheidsproblemen.
- Toekomstbestendige huisvesting.
- Actieve regie bij langdurige knelpunten.

9.10 Gezonde basisscholen, voeding en beweging

Gezonde kinderen leren beter. Toch komen nog te veel kinderen met een lege broodtrommel naar school.

Een kind met een volle maag leert beter dan een kind met honger.

De gemeente zet daarom in op uitbreiding en versterking van gezonde schoolprogramma's.

De gemeente zorgt voor:

- Meer scholen die deelnemen aan gezonde basisschoolprogramma's.
- Gezonde ontbijt- en lunchvoorzieningen waar nodig.
- Extra aandacht voor beweging.
- Voorlichting over voeding.
- Samenwerking met welzijns- en voedselinitiatieven.

Deze aanpak wordt gekoppeld aan armoedebestrijding.

Zo wordt voorkomen dat geldgebrek leidt tot gezondheids- en leerachterstanden.

9.11 Verbinding tussen armoede, onderwijs en mentale gezondheid

Armoede veroorzaakt stress, schaamte en onzekerheid in gezinnen. Dit heeft directe gevolgen voor schoolprestaties en mentale gezondheid.

De gemeente erkent dat armoede, onderwijs en gezondheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

De gemeente zorgt voor:

- Vroeg signalering van financiële problemen via scholen.
- Samenwerking met schuldhulpverlening.
- Laagdrempelige gezinsondersteuning.
- Begeleiding bij stress en angstklachten.
- Aandacht voor mentale gezondheid van ouders én kinderen.

Mentale gezondheid begint bij bestaanszekerheid.

9.12 Wettelijk kader en mensenrechten

De gemeente handelt binnen de kaders van onder andere:

- de Jeugd wet,
- de Leerplichtwet,

- de Wet passend onderwijs,
- de WMO,
- het VN-Kinderrechtenverdrag,
- het Europees Sociaal Handvest,
- en het EVRM.

Deze wetten en verdragen verplichten overheden om het recht op onderwijs, ontwikkeling en gezondheid te beschermen.

De gemeente neemt deze verantwoordelijkheid serieus.

9.13 Thuiszitters, passend onderwijs en landelijke afspraken

In Nederland zijn landelijke afspraken gemaakt om het aantal thuiszittende kinderen terug te dringen en ieder kind passend onderwijs te bieden. Deze afspraken zijn vastgelegd in beleid en besluiten van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in samenwerking met het Rijk, gemeenten, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Deze afspraken houden onder andere in dat:

- Elk kind recht heeft op passend onderwijs.
- Thuiszitten zoveel mogelijk moet worden voorkomen.
- Gemeenten en scholen gezamenlijk verantwoordelijk zijn.
- Er maatwerk moet worden geleverd bij complexe situaties.
- Geen enkel kind langdurig buiten beeld mag raken.

Hoewel er geen openbare cijfers beschikbaar zijn over thuiszitters in Landgraaf, laten landelijke gegevens zien dat dit probleem overal kan voorkomen.

De gemeente neemt hierin actief verantwoordelijkheid en zorgt voor:

- Structurele monitoring van thuiszittende kinderen.
- Nauwe samenwerking met scholen en leerplicht.
- Snelle inzet van maatwerktrajecten.
- Betere afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg.
- Actieve begeleiding van ouders.
- Duidelijke regie vanuit de gemeente.

Geen enkel kind mag langdurig thuis zitten omdat instanties langs elkaar heen werken.

De gemeente investeert in sterk onderwijs, veilige scholen, gezonde kinderen en stabiele gezinnen.

Door vroeg te ondersteunen, samen te werken en preventie centraal te stellen, krijgen kinderen en jongeren in Landgraaf echte kansen.

Geen kind mag worden belemmerd door armoede, onveiligheid of bestuurlijke stilstand.

10 Veiligheid, leefbaarheid, toegankelijkheid en woonkwaliteit

Iedere inwoner van Landgraaf moet zich veilig kunnen voelen in zijn of haar eigen buurt, woning en leefomgeving. Veiligheid gaat daarbij niet alleen over criminaliteit, maar ook over de inrichting van de openbare ruimte, bereikbaarheid, handhaving, woonkwaliteit en sociale samenhang.

Daarnaast moet de openbare ruimte toegankelijk en praktisch bruikbaar zijn voor iedereen: kinderen, ouderen, mensen met een beperking en gezinnen.

In Landgraaf ervaren veel inwoners problemen door parkeerdruk, woningkrapte, onvoldoende doorstroming, slecht onderhoud, onduidelijke handhaving en beperkte toegankelijkheid. Dit leidt tot spanningen in wijken en vermindert het vertrouwen in de overheid.

De gemeente heeft hierin een duidelijke verantwoordelijkheid.

Aanpak en uitvoering

De gemeente zorgt voor een samenhangende en praktische aanpak.

10.1 Veilige en verzorgde wijken

Een veilige wijk begint bij zichtbaarheid, onderhoud en betrokkenheid.

De gemeente:

- zorgt voor zichtbare aanwezigheid van wijkagenten en handhavers;
- pakt overlast en vernielingen snel aan;
- investeert in goede straatverlichting;
- onderhoudt straten, pleinen en speelplekken;
- bestrijdt verloedering en leegstand;
- werkt samen met buurtbewoners.

Hiermee wordt het veiligheidsgevoel vergroot en worden problemen voorkomen.

10.2 Bereikbare en betrouwbare handhaving

Handhaving moet zichtbaar, aanspreekbaar en bereikbaar zijn.

De gemeente:

- richt één duidelijk meldpunt in;
- zorgt voor snelle opvolging van meldingen;
- geeft terugkoppeling aan inwoners;
- waarborgt voldoende capaciteit;
- handhaaft consequent en eerlijk.

Zo weten inwoners waar zij aan toe zijn.

10.3 Bescherming tegen huiselijk geweld en mishandeling

Geweld achter de voordeur vraagt om een zorgvuldige en integrale aanpak.

De gemeente:

- werkt intensief samen met hulpinstanties;
- bevordert vroege signalering;
- organiseert snelle en veilige hulptrajecten;
- beschermt kinderen en ouderen;
- biedt goede nazorg.

Niemand mag in onveilige situaties aan zijn lot worden overgelaten.

10.4 Parkeren, woningdruk en verkeersveiligheid

Door woningkrapte blijven jongeren langer thuis wonen, waardoor huishoudens vaker meerdere auto's hebben. In combinatie met nieuwbouw zorgt dit voor toenemende parkeerdruk.

De gemeente:

- hanteert realistische parkeernormen;
- zorgt voor voldoende parkeerplaatsen op eigen terrein én in de openbare ruimte;
- beschermt stoepen en fietspaden;
- bewaakt de bereikbaarheid voor hulpdiensten;
- voert parkeerdruktoetsen uit;
- handhaaft bij foutparkeren;

Woningbouw mag niet leiden tot onveilige situaties in wijken.

10.5 Toegankelijke openbare ruimte

Iedereen moet zich veilig en zelfstandig kunnen verplaatsen.

De gemeente:

- houdt stoepen vrij van obstakels;
- pakt stoepparkeren aan;
- verbetert oversteekplaatsen;
- zorgt voor logische looproutes;
- onderhoudt trottoirs structureel.

Niemand mag worden gedwongen op de rijbaan te lopen.

10.6 Parkeerplaatsen voor gezinnen

Hoewel er invalideparkeerplaatsen zijn, ontbreken gezinsparkeerplaatsen.

De gemeente:

- realiseert extra brede parkeerplaatsen bij winkelcentra en voorzieningen;
- plaatst duidelijke markeringen;
- positioneert deze dicht bij ingangen;
- betreft gebruikers bij de inrichting.

Dit vergroot veiligheid en gebruiksgemak voor gezinnen.

10.7 Digitale veiligheid

Ook online moeten inwoners beschermd worden.

De gemeente:

- geeft voorlichting over cybercriminaliteit;
- ondersteunt slachtoffers van digitale fraude;
- organiseert trainingen voor jongeren en ouderen;
- pakt online pesten aan;
- werkt samen met scholen en politie.

Digitale veiligheid is onderdeel van moderne leefbaarheid.

10.8 Eerlijke handhaving en rechtszekerheid

Regels moeten voor iedereen gelijk gelden.

De gemeente:

- handhaaft transparant;
- voorkomt willekeur;
- communiceert duidelijk;
- volgt meldingen betrouwbaar op;
- behandelt iedereen gelijk.

Dit versterkt het vertrouwen in het bestuur.

10.9 Groen, bouwen en leefbaarheid in balans

Groen draagt bij aan gezondheid, veiligheid en welzijn, terwijl woningbouw noodzakelijk blijft.

De gemeente:

- beschermt bestaand groen;
- weegt groen en bouw zorgvuldig af;

- compenseert groenverlies;
- vergroot het aantal bomen en schaduwplekken;
- richt wijken klimaatbestendig in.

Ontwikkeling en leefbaarheid moeten hand in hand gaan.

Resultaat en maatschappelijke meerwaarde

Door deze samenhangende aanpak ontstaat:

- een veiliger woonklimaat;
- minder overlast en conflicten;
- betere bereikbaarheid en toegankelijkheid;
- meer vertrouwen in handhaving;
- prettigere en groenere wijken;
- sterkere sociale samenhang.

Zo bouwt Landgraaf aan buurten waar mensen zich veilig, gehoord en thuis voelen.